

**Uchwała Nr XXIX/179/2009
Rady Gminy Dębница Kaszubska
z dnia 27.03.2009 roku**

w sprawie zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Krzywań”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późniejszymi zmianami)

uchwała się,
co następuje:

§ 1

Zatwierdza się „Plan Odnowy Miejscowości Krzywań na lata 2009-2016”, przyjęty uchwałą Nr 1/09 Zebrania Wiejskiego Sołectwa Krzywań w dniu 20.03.2009 roku, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc uchwała Nr XXIX/160/2005 z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie „Planu Rozwoju Miejscowości Krzywań, Grabin”.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

/-/ Marian Adamowicz

Załącznik do uchwały nr 1/09
zebrania wiejskiego z dnia 20.03.2009 r.

Załącznik do uchwały nr XXIX/179/2009
Rady Gminy Dębica Kaszubska z dnia 27.03.2009 r.

Plan Odnowy Miejscowości Krzywań na lata 2009-2016

**gmina: Dębica Kaszubska, powiat słupski
województwo pomorskie**

Krzywań,
luty 2009 r.

Spis treści

1. Charakterystyka sołectwa Krzywań – Grabin	3
1.1 Podstawowe informacje o sołectwie	3
1.2 Rys historyczny sołectwa Krzywań – Grabin	4
1.3 Powiązania funkcjonalno-przestrzenne.....	5
2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie sołectwa	6
2.1 Geograficzne i przyrodnicze uwarunkowania rozwoju	6
2.2 Zabudowa architektoniczna	6
2.3 Infrastruktura techniczna i społeczna sołectwa	7
2.4 Gospodarka, rynek pracy	7
2.5 Społeczność lokalna	8
3. Charakterystyka otoczenia wsi – gmina Dębica Kaszubska	10
4. Wizja i misja sołectwa	10
5. Analiza SWOT – ocena mocnych i słabych stron sołectwa Krzywań – Grabin	17
6. Cele rozwoju i projektowane przedsięwzięcia	18
7. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność sołectwa Krzywań – Grabin na lata 2009-2016 w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju	19
8. Szacunkowy budżet rozwoju sołectwa na lata 2009-2016	30
9. Zgodność Planu Rozwoju Miejscowości z dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju obszarów wiejskich	33
10. Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości, monitorowanie i ewaluacja.....	37

1. Charakterystyka sołectwa Krzywań – Grabin

1.1 Podstawowe informacje o sołectwie

Sołectwo Krzywań – Grabin leży w północno – zachodniej części gminy Dębica Kaszubska, powiat słupski, w otulinie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”. Ludność miejscowości to osiedleńcy z Białorusi, Ukrainy, Rzeszowszczyzny, Wileńszczyzny oraz z centralnej Polski w szczególności z województwa kieleckiego i przemyskiego. Sołectwo Krzywań – Grabin jest niedużym sołectwem skupiającym dwie miejscowości tj. miejscowość Krzywań i Grabin. Sołectwo to zamieszkiwane jest przez 279 osób, co uwidocznione jest w zestawieniu poniżej.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Krzywań	163
2.	Grabin	116
RAZEM:		279

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dębica Kaszubska przewidziano dla sołectwa funkcję rolniczą.

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych większość mieszkańców pracowała w Państwowych Gospodarstwach Rolnych, Nadleśnictwach i prowadząc własne niewielkie gospodarstwa rolne oraz dojeżdżała do pracy w pobliskich miastach i miejscowościach.

W 1993 r. w wyniku restrukturyzacji, co było przyczyną upadłości PGR rozpoczął się proces stale rosnącego bezrobocia, szczególnie wśród ludzi młodych.

Coraz więcej ludzi dojeżdża do pracy do odległych miejscowości (Dębica Kaszubska, Bytów, Słupsk) lub migruje. Podstawowym źródłem utrzymania na wsi są renty, emerytury, zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia z Ośrodka Pomocy Społecznej i praca na własnych gospodarstwach rolnych.

Struktura powierzchni gruntów w obrębie sołectwa:

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział % w ogólnej powierzchni obrębu
Grunty zabudowane i zurbanizowane	18,32	1,50
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzaczone	630,78	51,52
Łąki i pastwiska trwałe	78,08	6,38
Grunty orne	500,93	40,91
Sady	3,46	0,28
Nieueżytki	26,63	2,17
Drogi	15,27	1,25
Rowy	0,99	0,08
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	1,3	0,11
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,6	0,05
Razem	1224,39	100,00

1.2 Rys historyczny Sołectwa Krzywań – Grabin.

Krzywań wymieniony był już w 1396 r. obok miejscowości Głobino jako własność rodziny Vormannów. W XVIII i XIX wieku często zmieniali się właściciele wsi:

- **1396 rok** - razem z Głobinem wieś była własnością Vormannów. Prawdopodobnie przed 1450 roku majątek został nabyty przez Luetcke Massow.
- **1717 rok** - obok Massowa, jako właściciel występuje także Michael Laurentz von Nohrmann (Vormann).
- **1752 rok** - majątek kupuje starosta Joachim Ruediger von Massow.
- **1765 rok** - von Massow odstępuje Krzywań Kasparowi Freyschmidt, inspektorowi młyna. Ten sprzedaje wieś wdowie Helenie Julianie du Faye.
- **1784 rok** - wieś kupuje Gustaw von Gottberg.
- **1842 rok** - dobra stają się własnością rodziny von Althen.
- **1866 rok** - w posiadaniu Otto von Althen zmarłego w 1928 roku. Ostatnim z tego rodu panem jest syn Otta - Gerhard.

Nazwa miejscowości pochodzi od Krywań (1622), Crivan (1755). Nazwa dzierżawcza od nazwy osobowej Krzywań. Nazwa obecna jest niedokładną resubstytucją zapisu niemieckiego Kriwan.

Miejscowość Grabin z niemieckiego NEUFELD, w skład której wchodzi zespół folwarczny z przełomu XVIII i XIX w. Oraz budynki z przełomu wieku XIX i XX. Etymologia tej pseudogeograficznej nazwy wiąże się z drzewem grab, który mieścił się na obrzeżach wsi i został zniszczony przez uderzenie pioruna. Na terenie miejscowości do dnia dzisiejszego zachowała się legenda stanowiąca podstawę historii nazwy tej miejscowości.

1.3 Powiązania funkcjonalno-przestrzenne

Na terenie sołectwa Krzywań – Grabin widnieją drogi, stanowiące własność Gminy Dębica Kaszubska, która jest ich zarządcą. Dodatkowo do miejscowości Krzywań prowadzi droga powiatowa. W niedalekiej odległości zarówno miejscowości Krzywań jak i Grabin przebiega droga wojewódzka nr 210.

Na terenie miejscowości Krzywań funkcjonuje prywatny sklep wielobranżowy, skup runa leśnego i dystrybucja gazu. W miejscowości Grabin natomiast jest zlokalizowana firma zajmująca się dystrybucją pasz dla hodowli ptaków. Dodatkowo na terenie miejscowości Grabin znajdują się trzy punkty wymiany gazu, skup runa leśnego i prywatny przedsiębiorca świadczący usługi remontowo – budowlane i hydrauliczne.

Podstawowe usługi administracyjne, kulturalne, oświatowe, realizowane są w miejscowości Dębica Kaszubska będącej siedzibą gminy.

Znajdują się w niej między innymi:

- Urząd Gminy (z urzędem stanu cywilnego),
- Komisariat Policji,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Apteka,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny
- Zespół Szkół
- Urząd Pocztowy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Bank Spółdzielczy Ustka Oddział Dębica Kaszubska,
- lecznica dla zwierząt,
- sklepy wielobranżowe,
- gastronomia.

Administracja wojewódzka zlokalizowana jest w Gdańsku i Słupsku, szkolnictwo średnie i wyższe, instytucje finansowe, specjalistyczna opieka medyczna i inne usługi wyższego rzędu realizowane są w Słupsku, Bytowie, Lęborku i Trójmieście.

Z miejscowości Krzywań można dogodnie dojechać do innych miejscowości w Polsce i Europie przez Słupsk, Lębork, Gdańsk; Słupsk, Szczecin lub Bytów, Chojnice.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie sołectwa

2.1 Geograficzne i przyrodnicze uwarunkowania rozwoju

Sołectwo położone jest w południowo – wschodniej części województwa pomorskiego, w powiecie słupskim, na terenie Wysoczyzny Polanowskiej. Sołectwo posiada szczególne walory środowiskowe, predysponujące do rozwoju turystyki. Warunki te należy rozpatrywać w kontekście środowiska całej gminy i gmin ościennych. Opis gminy zamieszczono w punkcie 3 niniejszego opracowania.

Sołectwo Krzywań - Grabin położone jest w otulinie Parku Krajobrazowym Dolina Słupi, który powstał w 1981r. w celu ochrony polodowcowego krajobrazu środkowego biegu rzeki Słupi oraz jej dorzecza. Charakteryzuje się on bardzo wysoką lesistością (72% powierzchni zajmują lasy), występowaniem licznych jezior, w tym lobeliowych, występowaniem 748 gatunków roślin naczyniowych, z tego 34 gatunków chronionych i 42 gatunki ssaków, z których 17 podlega ochronie gatunkowej, 4 gatunków gadów, wszystkie objęte ochroną gatunkową i 26 gatunków ryb i minogów, 138 gatunków ptaków – tylko 9 nieobjętych ochroną gatunkową.

W okolicy sołectwa rosną lasy pełne jagód i grzybów. W bliskim sąsiedztwie sołectwa Krzywań – Grabin rozciągają się pola i łąki. Na polach i w lasach występuje w dużej liczbie wiele gatunków ptaków, w tym żurawie, bociany oraz ssaków i roślin objętych ochroną gatunkową.

2.2 Zabudowa architektoniczna

Zabudowa mieszkaniowa sołectwa jest zróżnicowana pod względem charakteru, jak i stanu technicznego. Ogółem na terenie sołectwa znajduje się budynki mieszkalne jednorodzinne i wielorodzinne wraz z obiektami gospodarczymi. Dodatkowo na terenie miejscowości Krzywań w latach siedemdziesiątych i dziewięćdziesiątych powstały i do dziś istnieją czterorodzinne bloki – czworaki. Taki charakter zabudowy został utworzony na potrzeby byłego państwowego gospodarstwa rolnego.

Na terenie miejscowości zlokalizowane są nieruchomości o ogromnym znaczeniu historycznym:

- I Neorenesansowy pałacyk z II połowy XIX w. (rozbudowany na przełomie wieków), murowany, z zachowanym wyposażeniem i wystrojem wnętrza: kominki, piece, boazerie, dekoracja sztukatorska stropów.
- I Podworski park o powierzchni 20 ha z końca XVIII w.
- I Zespół pałacowo-folwarczny z II połowy XIX w.

2.3 Infrastruktura techniczna i społeczna sołectwa

Stan infrastruktury sołectwa wymaga realizacji inwestycji mających na celu usprawnienie istniejącej infrastruktury technicznej. W szczególności dotyczy to sieci dróg, segregacji nieczystości stałych, sposobu ogrzewania i rozwiązań teleinformatycznych.

a) infrastruktura techniczna

Zarówno miejscowość Krzywań jak i miejscowość Grabin jest w całości zwodociągowana i skanalizowana. Ich stan techniczny nie wymaga prowadzenia jakichkolwiek prac remontowych, modernizacyjnych, czy też budowlanych. Na terenie sołectwa Krzywań – Grabin widnieją drogi, stanowiące własność Gminy Dębica Kaszubska, która jest ich zarządcą. Dodatkowo do miejscowości Krzywań prowadzi droga powiatowa. W niedalekiej odległości zarówno od miejscowości Krzywań jak i miejscowości Grabin zlokalizowana jest również droga wojewódzka nr 210. Istniejąca sieć drogowa umożliwia mieszkańcom korzystanie z komunikacji samochodowej i publicznej. Stan techniczny przedmiotowych dróg wymaga przeprowadzania przedsięwzięć skierowanych na ich poprawę.

System zbioru, segregacji i wywozu odpadów komunalnych wymaga uszczelnienia, zdarzają się nielegalne wysypiska śmieci na polach i w lasach. W chwili obecnej wszystkie budynki mieszkalne ogrzewane są w większości poprzez indywidualne piece. Ze względu na dostępność i łatwość uzyskania materiału palnego, mieszkańcy decydują się na wykorzystywanie drewna i węgla jako materiału grzewczego.

b) infrastruktura społeczna

Podstawowe usługi z zakresu infrastruktury społecznej realizowane są w stolicy gminy, tj. w Dębicy Kaszubskiej. Jednakże na terenie miejscowości Krzywań możliwe jest korzystanie z świetlicy wiejskiej prowadzonej przez Radę sołecką. Świetlica ta stanowi centralne miejsce spotkań wszystkich mieszkańców, a także miejsce dla najmłodszych mieszkańców do spędzania wolnego czasu.

Na terenie sołectwa działa stowarzyszenie LUDZIE – LUDZIOM z siedzibą w miejscowości Grabin, a także nieformalna grupa młodzieży pn. „Młodzi Gniewni”. Organizacje te w sposób czynny uczestniczą w działaniach sołectwa stając się partnerem niejednokrotnych przedsięwzięć realizowanych przez sołectwo. Dodatkowo pracę i inicjatywy obydwu tych grup wspierane są przez Radę sołecką sołectwa.

2.4 Gospodarka, rynek pracy

Sołectwo Krzywań – Grabin liczy 49 podatników: podatku od nieruchomości, podatku leśnego, podatku rolnego, w tym 5 rolników.

Struktura gospodarstw rolnych przedstawia się następująco:

Lp.	Wielkość gospodarstwa rolnego	Liczba gospodarstw	%
1	od 1 do 2 ha	0	0
2	od 2 do 5 ha	1	20
3	od 5 do 7 ha	0	0
4	od 7 do 10 ha	2	40
5	od 10 do 15 ha	0	0
6	powyżej 15 ha	2	40
Razem:		5	100

Jak wynika z powyższego zestawienia tabelarycznego, na terenie sołectwa nie ma zbyt wiele gospodarstw rolnych i rolników. Łącznie działalność rolniczą prowadzi 5 rolników, z czego 2 gospodarstwa zajmują powierzchnię powyżej 15 h, 2 gospodarstwa o powierzchni od 7 do 10 ha i 1 gospodarstwo rolne o powierzchni od 2 do 5 ha.

2.5 Społeczność lokalna

Według danych Urzędu Gminy w Dębnicy Kaszubskiej struktura wiekowa ludności w miejscowości Krzywań przedstawia się następująco (stan na dzień 15 stycznia 2009 r.):

Wiek	0-3	4-6	7-12	13-15	16-19	20-25	26-40	41-60	61-więcej
Razem 279osób	10	11	25	15	21	35	66	68	28
Razem 100 %	3,58	3,94	8,96	5,38	7,53	12,54	23,66	24,37	10,04

Zamieszczona powyżej tabela prezentuje przedziały wiekowe mieszkańców sołectwa Krzywań - Grabin. Jak można wywnioskować z powyższego największa grupa społeczności mieści się w przedziale wieku od 41 do 60 roku życia.

Społeczność zamieszkująca Sołectwa Krzywań - Grabin wykazuje się znacznym zaangażowaniem w życie całego sołectwa. Dowodem tego jest zawiązanie na terenie miejscowości organizacji pozarządowej mającej charakter kulturowy i sportowy, a także aktywizujący lokalną społeczność .

Do grup społecznych zaliczyć można w szczególności:

- Radę sołecką
- Stowarzyszenie „Ludzie-Ludziom”
- Lokalną Grupę Odnowy Wsi
- Nieformalną grupę młodzieżową „Młodzi Gniewni”

Ww. grupy w sposób spójny prowadzą wspólną politykę zmierzającą do poprawy warunków bytowania wszystkich mieszkańców. Dowodem tego jest wspólna praca m. in.

przy przygotowaniu niniejszego dokumentu tj. Planu Rozwoju Miejscowości, stanowiącego podstawę i hierarchizację podejmowanych w przyszłości działań. .

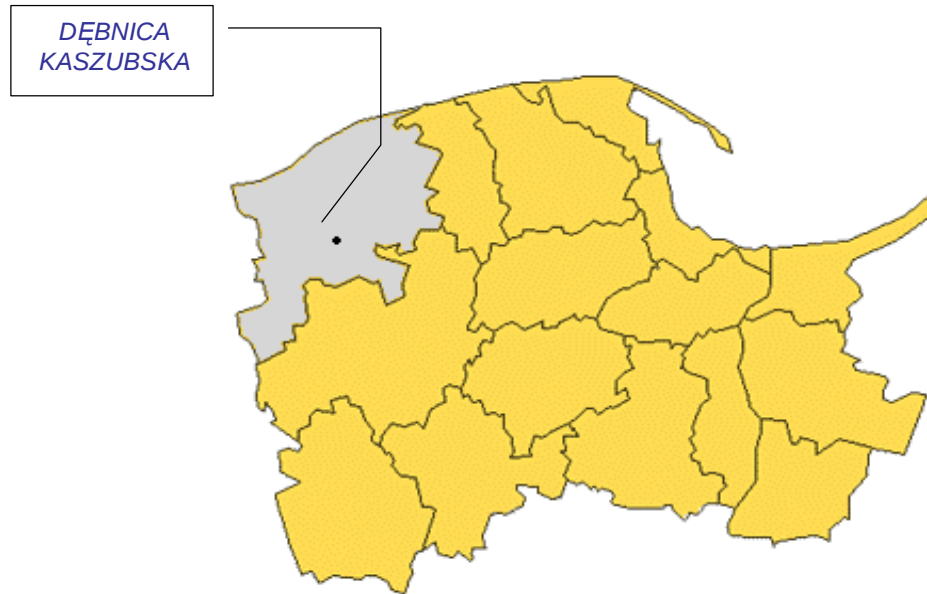
Dodatkowo na terenie miejscowości organizowane są inne przedsięwzięcia społeczne m.in. bal seniora, spotkanie opłatkowe i dzień dziecka.

Uwaga: Dla zaplanowania dalszego rozwoju wsi niezbędna jest charakterystyka gminy, którą umieszczono w punkcie 3 niniejszego opracowania.

3. Charakterystyka otoczenia wsi – gmina Dębica Kaszubska

Gmina Dębica Kaszubska położona jest w północno-zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie słupskim. Graniczy z ośmioma gminami i tak:

1. od północy – z gminami: Słupsk i Damnica;
2. ze wschodu- z gminami: Potęgowo i Czarna Dąbrówka;
3. od południa –z gminami: Borzytuchom, Kołczygłowy, Trzebielino;
4. z zachodu – z gminą Kobylnica.

Mapa 1. Położenie gminy Dębica Kaszubska w Województwie Pomorskim

Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Dębica Kaszubska, s.8.

W okresie powojennym gmina Dębica Kaszubska stała się terenem działań Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarki Rolnej, które zdominowały życie większości mieszkańców gminy poza samą Dębnicą Kaszubską, która stała się miejscowością o charakterze przemysłowo - usługowym. Dwa duże zakłady przemysłowe tj. Zakłady Garbarskie i Zakłady Naprawcze Mechanizacji Rolnictwa zatrudniały większość mieszkańców stolicy gminy i najbliższych okolic. Rolnictwo indywidualne skupione było w kilku sołectwach, a jego rozwój w dużej mierze uzależniony był od istniejących Państwowych Gospodarstw Rolnych. W 1981 roku na większej części obszaru gminy powstał Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” którego głównym celem stała się ochrona walorów turystyczno-krajobrazowych tego obszaru.

Gmina Dębica Kaszubska położona wśród ponad 14 tys. ha lasów, bogata w

zbiorniki wodne takie jak Krzynia i Konradowo, jeziora Rybiec, Dobra, Głębokie, Grabówek i Kunitowskie posiada wszystkie walory turystyczno – krajobrazowe dla wypoczynku indywidualnego i zbiorowego, uprawiania turystyki wodnej i rowerowej, wędkowania, zbioru runa i wypoczynku tzw. weekendowego.

Po upadku PGR-ów i zakładów świadczących usługi na ich rzecz oraz przy obecnej strategii rozwoju państwa zmierzającej do unifikacji stopnia zatrudnienia w rolnictwie do istniejącego w Unii Europejskiej, posiadane walory turystyczno – krajobrazowe gminy stanowią podstawę jej rozwoju w zakresie usług turystycznych.

Uwarunkowania przestrzenne Gminy Dębica Kaszubska

Na uwarunkowania przestrzenne gminy składają się czynniki przyrodnicze, ochrona środowiska naturalnego, rozwój infrastruktury oraz obszary rozwoju sieci osadniczej.

Obszar gminy położony jest w obrębie geosystemu zlewni Słupi objętej statusem Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” wraz z jego otuliną posiadają ściśle związki z całym systemem uwarunkowań fizyczno-przyrodniczych. Teren znajduje się w makroregionie pojezierza zachodniopomorskiego i wchodzi w skład trzech mezoregionów, które zróżnicowane są pod względem cech fizjologicznych oraz przydatności funkcjonalno-gospodarczej. Są to równina Słupska i Wysoczyzna Damnicka o przeważającej funkcji rolniczej.

Przyrodnicze obszary chronione zajmują 40,70% powierzchni gminy. Składają się na nią fragment Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, dwa użytki ekologiczne oraz 28 pomników przyrody.

Problemy rozwoju infrastruktury technicznej w gminie są następujące:

- niewystarczające wyposażenie obszaru gminy infrastrukturę komunalną (sieci kanalizacyjne, sieci wodociągowe) oraz brak rozwiązań infrastrukturalnych (sieć gazowa), brak zorganizowanego systemu gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów stałych, w tym odpadów niebezpiecznych;
- niezadowalająca jakość wody pitnej;
- niedostatecznie rozwinięty system odprowadzania i oczyszczania wód deszczowych, szczególnie na obszarach funkcji produkcyjnej i usługowej;
- brak rezerwy terenu pod realizację sieci uzbrojenia dla obecnych i nowych struktur przestrzennych;
- wzrastające zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego i ruchu pieszego;
- zły stan techniczny dróg gminnych.

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 30 002 ha. Obszar ten stanowi 13% powierzchni powiatu słupskiego i 1,16% powierzchni województwa pomorskiego. Jest drugą

pod względem obszaru gminą w powiecie słupskim. Ludność gminy zamieszkuje w 45 miejscowościach. Obszar gminy podzielony jest na 20 sołectw.

Uwarunkowania społeczne Gminy Dębica Kaszubska

Na uwarunkowania społeczne składają się czynniki demograficzne, zatrudnienie i bezrobocie, pomoc społeczna, rozwój szkolnictwa, mieszkalnictwo, bezpieczeństwo oraz kultura i rekreacja.

Ludność gminy liczy 9,8 tysiąca mieszkańców. Zamieszkują oni w 45 miejscowościach. Obszar gminy podzielony jest na 20 sołectw. Ludność gminy stanowi 10,2% ludności powiatu słupskiego i 0,4 % ludności województwa pomorskiego. Na tle wiejskich gmin powiatu słupskiego, gmina Dębica Kaszubska należy do gmin średnio zaludnionych - 32 osoby na 1 km². Do największych wsi należą: Dębica Kaszubska 3378 osób, Budowo- 829 osób, Motarzyno -731 osób oraz Gogolewo, Borzęcino, Niepogłędzie- powyżej 300 osób. Najbardziej dynamiczny rozwój ludnościowy obserwuje się w miejscowościach: Dębica Kaszubska, Gogolewo, Niepogłędzie. W gminie od lat utrzymuje się jeden z najwyższych w powiecie wskaźników przyrostu naturalnego, a także dodatnie saldo migracji.

Rynek pracy w Gminie Dębica Kaszubska zdominowany jest przez problem bezrobocia. Zjawisko to w ostatnim dziesięcioleciu cechowała spora zmienność w zakresie liczby bezrobotnych i struktury tego zjawiska.

Struktura bezrobocia według wykształcenia w gminie odpowiada tendencji w powiecie słupskim i jak wynika ze statystyk, rośnie systematycznie liczba bezrobotnych z wyższym i średnim wykształceniem przy malejącej liczbie osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym i niższym.

Poważnym problemem staje się również grupa osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, a więc trwale bezrobotnych. Aktualnie grupa bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowi ponad 59% ogółu bezrobotnych.

Istotnym elementem w ocenie rynku pracy w Gminie Dębica Kaszubska są osoby niepełnosprawne. Do tej kategorii zalicza się 1471 osób, z czego prawnie niepełnosprawnymi jest 1041 osób, a 430 osób czuje się biologicznie niepełnosprawna, z czego do aktywności zawodowej przyznaje się 366 osób. Biorąc pod uwagę ogólną liczbę mieszkańców gminy osoby niepełnosprawne stanowią ok. 14%. To dość duży odsetek zjawiska, ale o charakterze typowym dla gmin rolniczych.

Na terenie Gminy funkcjonują trzy niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, tj. w Dębicy Kaszubskiej, Borzęcinie i Budowie.

W celu ułatwienia pacjentom dostępu do opieki specjalistycznej organizowane są konsultacje: urologiczne, kardiologiczne, onkologiczne.

Samorząd terytorialny Gminy Dębica Kaszubska prowadzi 3 szkoły podstawowe, 1-gimnazjum i 1- przedszkole. Oprócz tego, na terenie gminy funkcjonuje jeden zespół szkół prowadzony przez Stowarzyszenie Przyjaciół Niepogłędzia i Gałęziowa „SPERANDA”. Prawie wszystkie szkoły prowadzą dożywianie w ramach finansowania ze środków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy oraz prywatnych sponsorów.

Na terenie gminy znajdują się:

- 1) Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Dębicy Kaszubskiej (obiekt z dogodnym wejściem dla osób niepełnosprawnych);
- 2) Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Dębicy Kaszubskiej z filią w Budowie;
- 3) 11 świetlic wiejskich;
- 4) 16 boisk sportowych.

Uwarunkowania gospodarcze Gminy Dębica Kaszubska

Na uwarunkowania gospodarcze gminy składają się takie czynniki jak przemysł oraz rolnictwo i obszary wiejskie.

Gmina Dębica Kaszubska pełni rolę ośrodka administracyjno-usługowego dla całego obszaru gminy. Gmina Dębica Kaszubska jest gminą o charakterze rolniczo - leśnym. Według danych ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Gminy w Dębicy Kaszubskiej w 2004 r. zarejestrowanych było 440 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Jest ona zróżnicowana i rozdrobniona – najliczniejszą grupę stanowi branża: handel i naprawy oraz przetwórstwo przemysłowe.

Największym zakładem przemysłowym w Dębicy Kaszubskiej jest garbarnia SPV Sp. z o.o. Zakłady Garbarskie w Dębicy Kaszubskiej posiadają linię technologiczną do garbowania i farbowania skór zwierząt futerkowych. Poza Zakładami garbarskimi w Dębicy Kaszubskiej istnieją: Alutech, Pryzmat, Przedsiębiorstwo Produkcji cukierniczej „Diana”.

Na terenie gminy panują ogólnie średnio korzystne warunki dla produkcji rolnej. Przed okresem transformacji gospodarka rolna gminy prowadzona była głównie w oparciu o wieloprzestrzenne rolnictwo uspołecznione. Jego upadek, w połączeniu z recesją gospodarczą przyczynił się do kryzysu przetwórstwa rolnego i usług rolniczych powodując na obszarze gminy spadek produkcji rolnej oraz wzrost strukturalnego bezrobocia wśród ludności wiejskiej. Rozpad istniejących struktur organizacyjnych byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych nie spowodował widocznych zmian w strukturze przestrzennej gospodarstw, a wieloletnie dzierżawy gruntów utrwaliły wielkoobszarowy charakter gospodarowania rolniczego.

Rolnictwo jest jednak wciąż podstawową formą gospodarowania na terenie Gminy Dębica Kaszubska. Dominuje roślinny kierunek produkcji. W północnej części obszaru prowadzona jest intensywna uprawa ziemniaków. Hodowla zwierząt gospodarskich odbywa

się na niewielką skalę, głównie w gospodarstwach indywidualnych. Niedostatecznie rozwinięte jest przetwórstwo rolne i obsługa rolnictwa.

Uwarunkowania przyrodnicze i turystyczne Gminy Dębica Kaszubska

Na uwarunkowania przyrodnicze i turystyczne składa się rozwój turystyki i agroturystyki oraz stan zasobów historycznych i kulturowych w gminie.

Położenie gminy w niedalekim sąsiedztwie 100- tysięcznego miasta, bogactwo łatwo dostępnych i przyjaznych dla rekreacji jezior, gęsta sieć rzek i cieków wodnych, duże obszary leśne obfitujące w grzyby i jagody- stwarza ogromną szansę dla wykorzystania jej terytorium dla osadnictwa rekreacyjnego, wypoczynku weekendowego i rozwoju agroturystyki. Gmina może stać się miejscem rozwoju alternatywnych form rekreacji, w stosunku do spędzania czasu na zatłoczonych plażach i gwarnych promenadach nadmorskich kurortów. Będzie to zarówno turystyka kwalifikowana – kajakarstwo, wędkarstwo, obserwacja ptaków, czy jazda konna, jak też ta realizowana w najbardziej popularnych formach czynnego wypoczynku- wycieczek pieszych, rowerowych i grzybobrania, a także biernego relaksu, wyciszenia i ucieczki od codziennego stresu. Wykorzystanie tej szansy warunkowane jest jednak nasyceniem przestrzeni gminy w infrastrukturę turystyczną – stacje kajakowe i wędkarskie, kolejne ścieżki rowerowe i szlaki piesze, a także miejsca odpoczynku, pokrzepienia i atrakcyjnego spędzania czasu. Dobrym oraz cieszącym się popularnością przykładem takiego zagospodarowania jest zespół ośrodków w Krzyni i Krzyncie.

Największym atutem przyrodniczym gminy jest niewątpliwie obszar położony w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Słupi. Jego naturalna atrakcyjność wzrasta, w wyniku dynamicznych działań promocyjnych, realizowanych przez Dyрекcję Parku. Ich przykładem mogą być oddane do użytku i projektowane ścieżki przyrodnicze, a także bogata oferta wydawnictw informacyjnych i popularyzujących walory przyrodnicze Parku.

Agroturystyka i turystyka wiejska to kolejna szansa dla gminy. Dla jej realizacji należy jednak przywracać wartość przestrzeni kulturowej oraz przyrodniczej miejscowości, kształtować wrażliwość mieszkańców na estetykę otoczenia i umożliwiać im nabycie umiejętności pozyskiwania gości i właściwej nad nimi opieki.

Szansą dla rozwoju turystyki jest także bogate dziedzictwo historyczne gminy. Na pierwszym miejscu trzeba wymienić zespół elektrowni wodnych i towarzyszących im unikatowych budowli inżynierskich. By jednak została ona zrealizowana, niezbędne jest powstrzymanie degradacji i zagospodarowanie założeń dworsko-parkowych i zabytkowych

cmentarzy, zabezpieczenie i udostępnienie atrakcyjnych obiektów oraz połączenie ich trasami turystyki kulturowej¹.

¹ Por. *Strategia Rozwoju, Społeczno – Gospodarczego Gminy Dębica Kaszubska* przyjęta Uchwałą Nr XI/68/1999 Rady Gminy Dębica Kaszubska z dnia 17.09.1999 r , *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dębica Kaszubska* przyjęty Uchwałą Nr XXII/116/2004 Rady Gminy Dębica Kaszubska z dnia 12.07.2004 r., *Program Ochrony Środowiska Gminy Dębica Kaszubska* przyjęty Uchwałą Nr XXI/109/2004 Rady Gminy Dębica Kaszubska z dnia 24.06.2004 r.

4. Wizja i misja sołectwa

Wizja sołectwa:

“ Krzywań – Grabin to sołectwo czyste i zadbane, chętnie odwiedzane przez turystów, szanujące dziedzictwo kulturowe i historyczne oraz integrujące wszystkie grupy społeczne”

Misja sołectwa: (tzn. droga jaką należy pokonać, aby osiągnąć wizję)

Misją sołectwa jest zapewnienie warunków trwałego podnoszenia poziomu bytu materialnego i kulturalnego mieszkańców, wykorzystanie naturalnych zasobów lokalnych, walorów przyrodniczych i zbudowanie niezbędnej infrastruktury społecznej i technicznej dla mieszkańców.

5. Analiza SWOT – ocena mocnych i słabych stron miejscowości Krzywań - Grabin

Mocne strony	Słabe strony
1. Atrakcyjna okolica - walory krajoznawcze i przyrodnicze. 2. Czyste środowisko naturalne 3. Dobrze rozwinięta infrastruktura wod. – kan. 4. prężnie działające Stowarzyszenie „Ludzie – Ludziom” z siedzibą w Grabinie 5. Wiele miejsc do zagospodarowania. 6. Bogactwo runa leśnego (jagody, grzyby). 7. Obiekty zabytkowe 8. Prężnie działająca świetlica wiejska, 9. Imprezy organizowane przez Sołtysa i Radę Sołecką oraz Stowarzyszenie i Nieformalną Grupę Młodzieży. 10. Bardzo duże zaangażowanie mieszkańców w prace na rzecz środowiska i wspólnie podejmowanych przedsięwzięć. 11. Duży potencjał społeczny – chęć do działania, szczególnie młodzieży	1. Niedostateczna infrastruktura techniczna (zły stan techniczny dróg). 2. Brak bazy turystycznej, gastronomicznej, usług dla rozwoju turystyki, wyznaczonych tras turystycznych 3. Brak obiektów rekreacyjno-sportowych. 4. Brak sprzętu sportowego i kulturalnego 5. Wysokie bezrobocie. 6. Patologie społeczne. 7. Zubożenie społeczeństwa 8. Ucieczka młodych, przedsiębiorczych mieszkańców 9. Brak kapitału własnego na rozwój. 10. Niedostateczna dbałość o estetykę wsi i środowisko (odpady) przez część mieszkańców. 11. Niska estetyka niektórych posesji 12. Niskie wykształcenie 13. Niedostateczna liczba lokalnych podmiotów gospodarczych 14. Roszczeniowe postawy części mieszkańców 15. peryferyjne położenie w stosunku do centrum administracyjnego gminy i powiatu

Szanse	Zagrożenia
1. Moda na turystykę wiejską i agroturystykę 2. Możliwość otrzymania wsparcia finansowego z UE na rozwój przedsiębiorczości i poprawę jakości życia 3. Możliwości oddolnego kreowania rozwoju wsi oraz jego finansowania (RPO, PROW 2007-2013, Program Leader) 4. Zewnętrzni inwestorzy 5. Dziedzictwo kulturowe 6. Współpraca z sąsiadującymi sołectwami i organizacjami pozarządowymi,	1. Wzrost konkurencyjności miast pod względem rynku pracy i jakości życia 2. Kryzys gospodarczy w kraju i Europie 3. Duża konkurencja w ubieganiu się o środki finansowe w gminie i kraju 4. Brak wystarczających środków własnych na poziomie wsi, na inicjatywy społeczne wewnątrz wsi 5. Postępująca degradacja środowiska naturalnego

6. Cele rozwoju i projektowane przedsięwzięcia

Cel strategiczny 1 - Poprawa stanu infrastruktury sołectwa	Cel strategiczny 2 – Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców
1.1 Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury technicznej sołectwa 1.1.1 Poprawa stanu technicznego dróg gminnych, drogi powiatowej i budowa chodników w sołectwie 1.1.2 Budowa infrastruktury teleinformatycznej w sołectwie 1.1.3 Budowa sieci gazociągowej 1.1.4 Uzupełnienie oświetlenia ulicznego 1.1.5 Uporządkowanie zbiornika ppoż. w miejscowości Krzywań 1.2 Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury społecznej sołectwa 1.2.1 Utworzenie dwóch placów zabaw i rekreacji 1.2.2 Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Krzywań 1.2.3 Budowa boiska sportowego wraz z zapleczem socjalnym w miejscowości Grabin 1.3 Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury turystycznej sołectwa 1.3.1 Poprawa estetyki sołectwa – zagospodarowanie placu w centrum miejscowości Krzywań 1.3.2 Wyznaczenie, oznakowanie i promocja szlaków turystycznych	2.1. Przeprowadzenie kursów, szkoleń z zakresu turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, obsługi ruchu turystycznego, poprawy estetyki wsi, rzemiosła, kuchni regionalnej – według zapotrzebowania mieszkańców 2.2. Rozwój działalności gospodarczej gospodarstw rolnych i w mikroprzedsiębiorstwach – kursy i szkolenia, w tym z zakresu możliwości wsparcia finansowego 2.3. Stworzenie warunków do rozwoju kulturalnego, wyrównania dysproporcji rozwojowych – kursy komputerowe, tańca, języków obcych, grupy teatralnej itp. – według zapotrzebowania mieszkańców 2.4 Popularyzacja sportu, rekreacji i integracja mieszkańców 2.5. Wyjazdy studyjne z zakresu dobrych praktyk 2.6. Organizacja szkolenia z zakresu recyklingowej gospodarki odpadami.

W planie zamieszczono również przedsięwzięcia realizowane przez gminę bądź inne podmioty.

7. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność sołectwa Jawory na lata 2009-2015 w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju

1. Cel strategiczny – Poprawa stanu infrastruktury sołectwa

1.1 Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury technicznej sołectwa

1.1.1. Poprawa stanu technicznego dróg gminnych, drogi powiatowej i budowa chodników w sołectwie.

Cel: Poprawa infrastruktury drogowej na terenie sołectwa, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i użytkowników dróg, poprawa estetyki wsi.

Uzasadnienie: Jednym z przedsięwzięć, które wymagają realizacji jest poprawa stanu technicznego dróg wraz z budową chodników w sołectwie. Zadanie to ma bardzo duże znaczenie dla bezpiecznego funkcjonowania mieszkańców. Stan dróg w sołectwie, a także droga powiatowej prowadząca do miejscowości Krzywań wymaga przeprowadzenia prac remontowych w zakresie poprawy nawierzchni drogowej i budowy chodników.

Termin realizacji: lata 2012 - 2013

Koszt ogółem: szacunkowa wartość inwestycji 400 000 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, Zarząd Dróg Powiatowych w Słupsku (droga powiatowa), Agencja Nieruchomości Rolnych (drogi przejęte z zasobu ANR), środki z budżetu Unii Europejskiej

1.1.2. Budowa infrastruktury teleinformatycznej w sołectwie.

Cel: Wyrównywanie dysproporcji miasto – wieś, poprawa jakości życia na terenach wiejskich, wyrównywanie szans edukacyjnych, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu

Uzasadnienie: W dzisiejszych czasach dostęp do usług teleinformatycznych powinien być podstawowym i ogólnodostępnym dobrem skierowanym do wszystkich mieszkańców. Obecnie w sołectwie Krzywań – Grabin nie ma możliwości stworzenia infrastruktury teleinformatycznej bazującej na stabilnym i stałym podłączeniu do globalnej sieci informatycznej. Taka sytuacja tworzy ogromną przepaść pomiędzy mieszkańcami sołectwa, a mieszkańcami innych miejscowości, w których dostęp do Internetu jest powszechny. W szczególności dotyczy to nierównych szans w zakresie dostępu do wiedzy, edukacji, informacji, pracy a także rozrywki.

Termin realizacji: lata 2011 - 2012

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 360 000 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, środki Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013

1.1.3. Budowa sieci gazowej

Cel: Dbłość o środowisko naturalne, poprawa jakości życia na terenach wiejskich

Uzasadnienie: Budowa sieci gazowej ma priorytetowe znaczenie dla wszystkich mieszkańców sołectwa, korzystających z tradycyjnego systemu czerpania energii i ogrzewania gospodarstw domowych. Przedsięwzięcie to również ma ogromne znaczenie dla ochrony środowiska naturalnego, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia, a także uatrakcyjnienia pod względem turystycznym.

Termin realizacji: 2014

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 1 800 000 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, środki inwestorów, środki Unii Europejskiej

1.1.4 Uzupełnienie oświetlenia ulicznego

Cel: Poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Uzasadnienie: Brak pełnego oświetlenia ulicznego stwarza poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa. Szczególną uwagę przy realizacji tego przedsięwzięcia należy zwrócić na oświetlenie uliczne, które obejmuje swoim zasięgiem miejsca najczęściej użytkowane przez mieszkańców,. W szczególności są to przystanki autobusowe w miejscowości Krzywań i Grabin, drogi prowadzące do miejscowości z przystanku autobusowego, tereny użyteczności publicznej i place.

Termin realizacji: 2013

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 60 000 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, Zarząd Dróg Powiatowych

1.1.5 Uporządkowanie zbiornika ppoż. w miejscowości Krzywań

Cel: Poprawa jakości życia mieszkańców, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Uzasadnienie: Staw przeciwpożarowy jest urządzeniem wodnym, który ma bardzo duże znaczenie w sferze bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa. Jednakże w chwili obecnej nie pełni on w sposób zgodny z przeznaczeniem swojej funkcji. Zabrudzenie stawu uniemożliwia czerpanie z niego wody na akcje ratownicze. Dlatego też niezbędne jest podjęcie działań mających na celu oczyszczenie go i umożliwienie korzystania z niego w trakcie trwania akcji gaśniczych. Dodatkowo należy ogrodzić staw, tak aby został uniemożliwiony do niego dostęp osobom niepowołanym. Ogrodzenie stawu przyczyni się do podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców, utrzymania porządku i czystości stawu.

Termin realizacji: rok 2010

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 40 000 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, środki OSP, środki sołectwa

1. Cel strategiczny – Poprawa stanu infrastruktury sołectwa

1.2. Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury społecznej sołectwa

1.2.1. Utworzenie dwóch placów zabaw i rekreacji

Cel: Integracja społeczna, aktywizacja społeczności lokalnej w tym dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans dzieci z terenów wiejskich.

Uzasadnienie: Realizacja przedsięwzięcia ma priorytetowe znaczenie dla mieszkańców sołectwa Krzywań - Grabin. Utworzenie placów zabaw i rekreacji na terenie sołectwa umożliwi najmłodszym mieszkańcom czynny i wszechstronny rozwój zarówno fizyczny jak i umysłowy. Aktywność fizyczna, zwłaszcza w miejscu do tego przystosowanym, na świeżym powietrzu i w gronie rówieśników, należy do ulubionych zajęć dzieci przy równoczesnym bardzo korzystnym oddziaływaniu na rozwój młodego pokolenia. Rozwój przez zabawę stanowi nieodzowny element w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży. W chwili obecnej możliwość takiego rozwoju jest mocno ograniczona, gdyż na terenie tak dużego sołectwa nie ma żadnego placu zabaw, który spełniałby jakiekolwiek podstawowe normy bezpieczeństwa. W ramach tego przedsięwzięcia zaplanowano utworzenie placów zabaw i rekreacji w pełni wyposażonych i gwarantujących bezpieczne użytkowanie, zapewnione przez certyfikowane elementy konstrukcji.

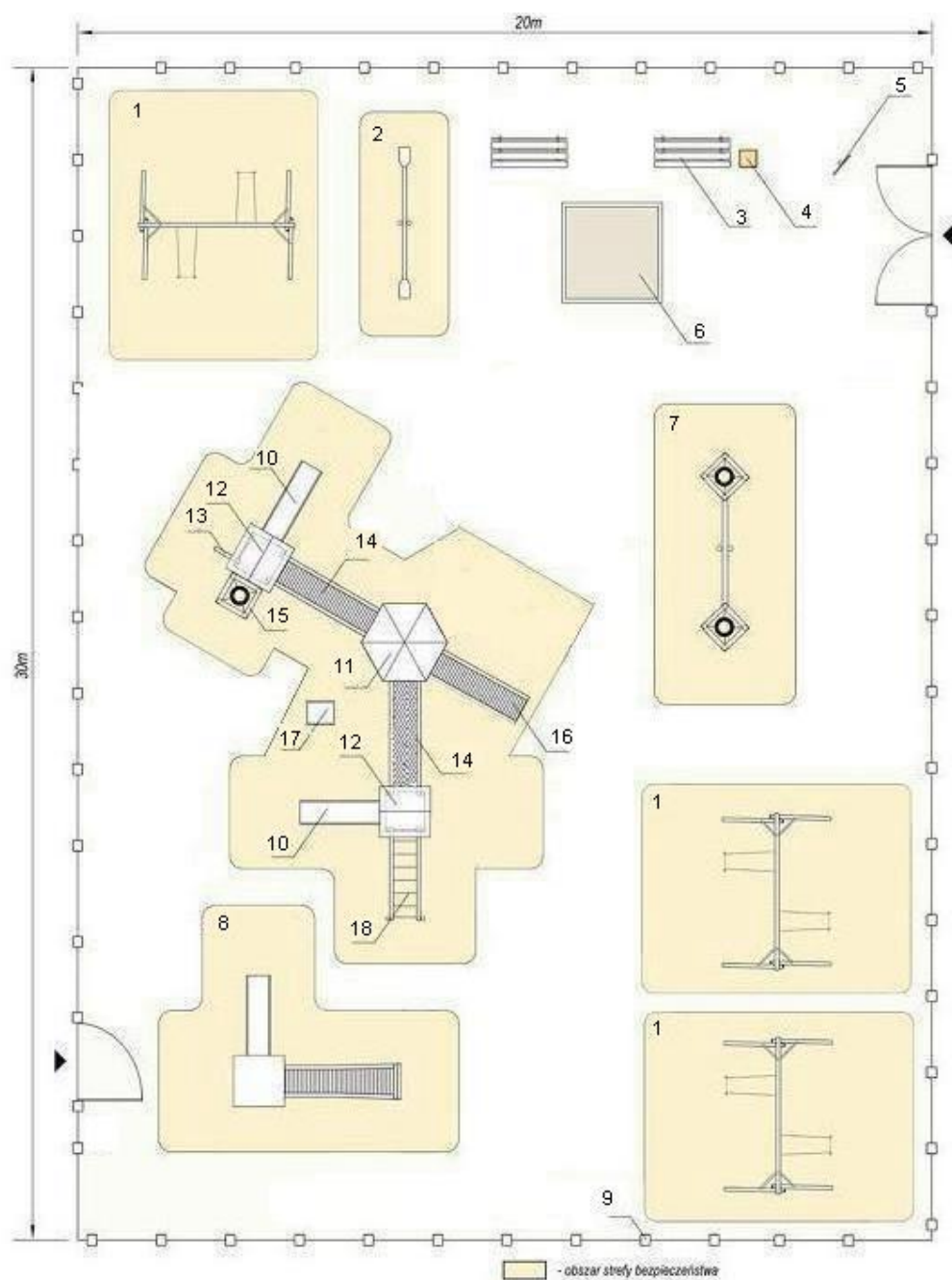
W ramach planowanego do realizacji przedsięwzięcia przewidziano utworzenie dwóch placów zabaw i rekreacji na terenie miejscowości Krzywań i Grabin.

Obydwie lokalizacje zostały zaplanowane w taki sposób aby stanowiły dogodny dostęp dla wszystkich mieszkańców sołectwa.

W miejscowości Krzywań ze względu na znaczny udział dzieci został zaplanowany plac zabaw i rekreacji, którego elementy przedstawione zostały w zestawieniu tabelarycznym i na planie sytuacyjnym zamieszczonym poniżej.

Lp.	Wykaz elementów placów zabaw i rekreacji	Ilość
1.	Huśtawka dziecienna z dwoma siedziskami.	3
2.	Huśtawka wagowa	1
3.	Komplet dwóch ław ze stołem	2
4.	Kosz na odpady	1
5.	Tablica regulaminowa	1
6.	Piaskownica	1
7.	Zestaw zręcznościowy z pajęczyną	1
8.	Lokomotywa ze zjeżdżalnią	1
9.	Ogrodzenie 100 cm	3
10.	Ślizg	2
11.	Wieża sześciokątna	1
12.	Wieża czterokątna	2
13.	Drabina łańcuchowa	1
14.	Most na łańcuchach	2
15.	Zestaw zręcznościowy z opon	1
16.	Podest wejściowy	1
17.	Bujawka na sprężynie	1
18.	Drabina pochyła	1

Plan sytuacyjny placów zabaw i rekreacji .

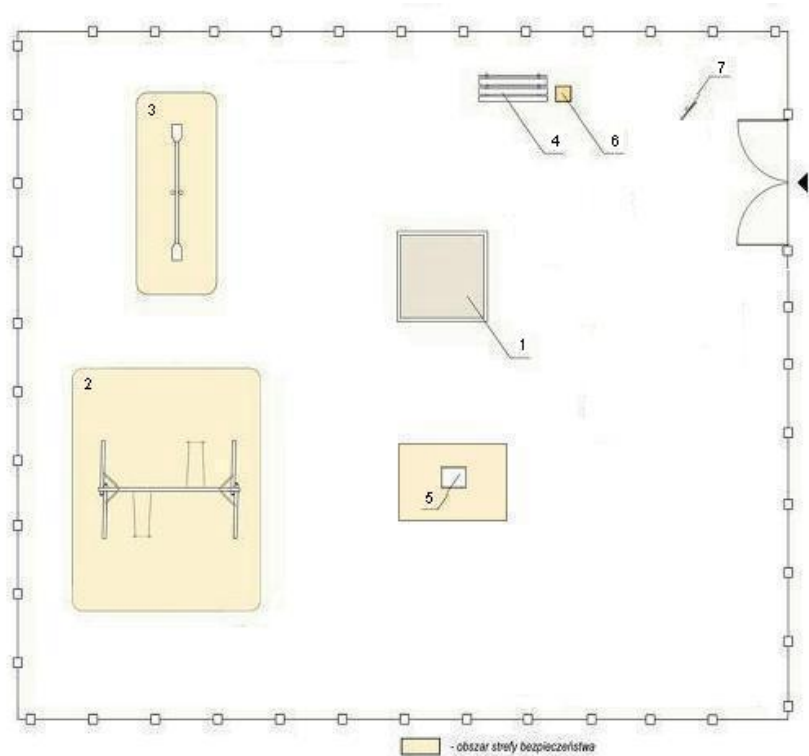

PLAC ZABAW
plan sytuacyjny
ZESTAW 3

Na terenie miejscowości Grabin ze względu na mniejszą ilość dzieci została przewidziana realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia w mniejszym zakresie niż w miejscowości Krzywań. Zostaną zamontowane tu elementy przedstawione w zestawieniu tabelarycznym i na planie sytuacyjnym zamieszczonym poniżej.

Lp.	Wykaz elementów placów zabaw i rekreacji
1.	Piaskownica
2.	Huśtawka dziecienna z dwoma siedziskami
3.	Huśtawka wagowa
4.	Komplet dwóch ław ze stołem
5.	Bujawka na sprężynie
6.	Kosz na odpady
7.	Tablica regulaminowa

Plan sytuacyjny placu zabaw i rekreacji

PLAC ZABAW
plan sytuacyjny
ZESTAW 1

Termin realizacji: lata 2009 - 2010

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 26 960 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, środki Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich „Odnowa i Rozwój Wsi”

1.2.2. Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Krzywań

Cel: integracja społeczna, aktywizacja społeczności lokalnej w tym dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans dzieci z terenów wiejskich i podniesienie estetyki wsi.

Uzasadnienie: Funkcjonująca we wsi świetlica wiejska jest dzierżawiona od miejscowego przedsiębiorcy (lokalizacja w sklepie). Jest to jedno pomieszczenie, które nie spełnia żadnych norm technicznych i sanitarnych. We wsi brakuje miejsca spotkań mieszkańców miejscowości, integracji społecznej oraz spędzania wolnego czasu. Wybudowanie nowej świetlicy oraz jej doposażenie pozwoli na stworzenie atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu i bardziej efektywnej realizacji procesu dydaktycznego, który skierowany jest do najmłodszych uczestników zajęć świetlicowych.

Termin realizacji: rok 2013

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 370 000 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, środki sołeckie, środki Unii Europejskiej w ramach Programu LEADER, sponsorzy i mieszkańcy

1.2.3 Budowa boiska sportowego wraz z zapleczem socjalnym w miejscowości

Grabin.

Cel: integracja społeczna, aktywizacja społeczności lokalnej w tym dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans dzieci z terenów wiejskich w zakresie rozwoju sportowego.

Uzasadnienie: Poważnym problemem dla mieszkańców wsi, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży jest brak boiska sportowego z zapleczem socjalnym. Brak takiego miejsca przyczynia się w znaczny sposób do ograniczenia właściwego rozwoju młodego pokolenia. Dzieci i młodzież nie mając możliwości do aktywnego spędzania wolnego czasu spędza go przed telewizorem lub komputerem. Stworzenie przestrzeni, która pozwoli na aktywne spędzanie czasu w formie sportu i zabaw na wolnym powietrzu w znaczny sposób przyczyni się do poprawy stanu zdrowia młodego pokolenia.

Termin realizacji: lata 2014 - 2015

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 220 000 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, środki p/budżetowe gminy, UE, wkład rzeczowy i finansowy mieszkańców.

1.Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury turystycznej sołectwa

1.3.1. Poprawa estetyki sołectwa – zagospodarowanie placu w centrum wsi Krzywań.

Cel: Poprawa estetyki wsi, poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności turystycznej miejscowości

Uzasadnienie: Centrum wsi stanowi reprezentacyjne miejsce, które odwiedza bardzo duża ilość zarówno mieszkańców wsi jak i przyjezdnych turystów. Centrum miejscowości stanowi swoistą wizytówkę mieszkańców, dlatego też zagospodarowanie placu jest priorytetowym przedsięwzięciem do realizacji. Prace nad poprawą estetyki miejscowości wykonają mieszkańcy wspólnym wysiłkiem. Zlikwidowane zostaną dzikie zakrzewienia i chaszcze, które negatywnie wpływają na ogólny obraz miejscowości. Ponadto planuje się wspólnymi siłami i dzięki środkom zewnętrznym zakup i własne nasadzenie wartościowych krzewów, drzew i kwiatów, które poprawią estetykę wsi. Prace zostaną prowadzone w taki sposób aby nadać przedmiotowemu zadaniu charakter funkcjonalnego miejsca spotkań mieszkańców.

Termin realizacji: rok 2015

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 40 000 zł

Źródła finansowania: budżet gminy, środki sołeckie, środki Unii Europejskiej w ramach Programu LEADER, sponsorzy i mieszkańcy

1.3.2 Wyznaczenie, oznakowanie i promocja szlaków turystycznych

Cel: Podniesienie atrakcyjności turystycznej wsi i gminy

Uzasadnienie: Biorąc pod uwagę rozwój miejscowości w kierunku turystycznym niezbędne jest wyznaczenie, oznakowanie i promocja szlaków turystycznych. W znacznym stopniu przyczyni się to do podniesienia atrakcyjności turystycznej wsi, a nawet całej gminy.

Termin realizacji: lata 2012 - 2016

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 5 000 zł (po 1 000 zł rocznie)

Źródła finansowania: budżet gminy, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, środki sołeckie, środki sponsorów, środki innych fundacji

2. Cel strategiczny – Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców

2.1. Przeprowadzenie kursów, szkoleń z zakresu turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, obsługi ruchu turystycznego, poprawy estetyki wsi, rzemiosła, kuchni regionalnej – według zapotrzebowania mieszkańców

Cel: Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców sołectwa w zakresie turystyki wiejskiej i działalności okołoturystycznej, nabycie nowych umiejętności i kompetencji.

Uzasadnienie: Możliwość rozwoju turystyki na terenie wsi uzależnione jest nie tylko od możliwości jakie stwarza otoczenie, ukształtowanie terenu i bogactwo flory i fauny. Istotne jest przygotowanie mieszkańców do realizacji zadań związanych z turystyką. Dlatego też

przewidziano cykl szkoleń i kursów, które dadzą mieszkańcom podstawy do prowadzenia działalności związanej z obsługą ruchu turystycznego i kształtowania wizerunku miejscowości jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji.

Termin realizacji: lata 2009 – 2016 (realizacja ciągła według zapotrzebowania mieszkańców)

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 16 000 zł (planuje się średnio przeznaczyć 2 000 zł rocznie na dokształcanie mieszkańców zgodnie z ich zapotrzebowaniem)

Źródła finansowania: budżet gminy, środki sołeckie i mieszkańców, budżet Powiatowego Urzędu Pracy, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Leader, PROW 2007-2013, inne.

2.2. Rozwój działalności gospodarczej gospodarstw rolnych i w mikroprzedsiębiorstwach – kursy i szkolenia, w tym z zakresu możliwości wsparcia finansowego

Cel: Aktywizacja zawodowa mieszkańców sołectwa, wdrażanie różnicowania działalności na terenach wiejskich.

Uzasadnienie: Przynależność Polski do Wspólnoty Europejskiej daje możliwości wspierania przedsiębiorczości jej mieszkańców. Wymaga to jednak podstawowej wiedzy na ten temat oraz umiejętności sięgania po środki wspólnotowe. Dlatego też przewidziano cykl szkoleń i kursów, które dostarczą podstawowej wiedzy i umiejętności sięgania po te środki szczególnie dla rolników i mikroprzedsiębiorców w celu poprawy i rozszerzenia działalności gospodarczej. Dodatkowo planuje się prowadzenie szkoleń, których celem będzie uświadomienie wagi współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i wspierania gospodarki lokalnej i regionalnej.

Termin realizacji: lata 2009 – 2016 (realizacja ciągła według zapotrzebowania mieszkańców)

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 16 000 zł (planuje się średnio przeznaczyć 2 000 zł rocznie na dokształcanie mieszkańców zgodnie z ich zapotrzebowaniem)

Źródła finansowania: budżet gminy, środki sołeckie i mieszkańców, budżet Powiatowego Urzędu Pracy, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Leader, PROW 2007-2013, inne

2.3. Stworzenie warunków do rozwoju kulturalnego, wyrównania dysproporcji rozwojowych – kursy komputerowe, tańca, języków obcych, grupy teatralnej itp. – według zapotrzebowania mieszkańców

Cel: Aktywizacja mieszkańców, podniesienie poziomu wiedzy i wykształcenia mieszkańców, wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży z terenów wiejskich.

Uzasadnienie: Celem niwelowania dysproporcji w rozwoju mieszkańców miast i wsi zaplanowano szkolenia i kursy, dzięki którym mieszkańcy wsi będą mogli zdobywać nowe

umiejętności oraz korzystać z nowych, atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu. Takie przedsięwzięcia mają na celu podniesienie wiedzy i umiejętności mieszkańców miejscowości Krzywań - Grabin, co przyczyni się do podniesienia atrakcyjności jako potencjalnego przyszłego pracownika.

Termin realizacji: lata 2009 – 2016 (realizacja ciągła według zapotrzebowania mieszkańców)

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 24 000 zł (planuje się średnio przeznaczyć 3 000 zł rocznie na dokształcanie mieszkańców zgodnie z ich zapotrzebowaniem)

Źródła finansowania: budżet gminy, środki sołeckie i mieszkańców, budżet Powiatowego Urzędu Pracy, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Leader, PROW 2007-2013, inne

2.4. Popularyzacja sportu, rekreacji i integracja mieszkańców

Cel: Aktywizacja sportowa mieszkańców, poprawa stanu zdrowia, integracja mieszkańców, wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z terenów wiejskich

Uzasadnienie: Biorąc pod uwagę realizację wcześniejszego przedsięwzięcia tj. Budowę boiska sportowego wraz z zapleczem socjalnym, niezbędne jest prowadzenie kampanii popularyzującej sport jako formy spędzania wolnego czasu. Głównym zamierzeniem tego typu imprez dla mieszkańców wsi jest ich integracja społeczna oraz zacieśnianie więzi międzysąsiedzkich.

Termin realizacji: lata 2009 – 2016 (realizacja ciągła według zapotrzebowania mieszkańców)

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 16 000 zł (planuje się średnio przeznaczyć 1 000 zł na imprezę, czyli 2 000 zł rocznie, zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców)

Źródła finansowania: budżet gminy, środki sołeckie i mieszkańców, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Program Leader, PROW 2007-2013, fundacje i inne

2.5. Wyjazdy studyjne z zakresu dobrych praktyk

Cel: upowszechnianie dobrych wzorców, promocja sołectwa i gminy

Uzasadnienie: Bardzo dobrym sposobem na uzyskiwanie informacji, tworzenia pomysłów i sposobów rozwiązań zarówno projektowych jak i samej realizacji różnorodnych przedsięwzięć jest nauka na przykładzie. Stąd wyjazdy studyjne stanowią istotny element podnoszenia wiedzy z zakresu realizacji przedsięwzięć na obszarach wiejskich. W ramach tego przedsięwzięcia planuje się uczestnictwo mieszkańców sołectwa w wyjeździe do miejscowości, które w latach ubiegłych uzyskały dofinansowanie na realizację przedsięwzięć skierowanych na rozwój obszarów wiejskich.

Termin realizacji: lata 2009 – 2010 (po jednym wyjeździe w roku 2009 i w roku 2010)

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 4 000 zł (po 2 000 zł na jeden wyjazd)

Źródła finansowania: budżet gminy, środki sołeckie i mieszkańców, sponsorzy, program LEADER

2.6 Organizacja szkolenia z zakresu recyklingowej gospodarki odpadami.

Cel: upowszechnianie dobrych wzorców, promocja sołectwa i gminy, ochrona środowiska naturalnego

Uzasadnienie: Dbłość o ochronę środowiska powinno być zadania stawianym do realizacji na pierwszym miejscu. W ramach tego przedsięwzięcia planuje się szkolenia z zakresu recyklingowej gospodarki odpadami. W szkoleniu wezmą udział mieszkańcy całego sołectwa, którzy będą zainteresowani podniesieniem estetyki wsi, poprzez uporządkowanie otoczenia i wprowadzenia obowiązku recyklingu odpadów.

Termin realizacji: 2009 - 2010

Koszt ogółem: szacunkowa wartość 1 000 zł

Źródła finansowania budżet gminy, środki sołeckie i mieszkańców, budżet Powiatowego Urzędu Pracy,

8. Szacunkowy budżet rozwoju sołectwa na lata 2009-2016.

Nr	Opis przedsięwzięcia	Wartość całkowita w zł	Wartość w poszczególnych latach w zł								
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
1.1	Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury technicznej sołectwa										
	1. Poprawa stanu technicznego dróg gminnych, drogi powiatowej i budowa chodników w sołectwie	400 000				200 000	200 000				
	2. Budowa infrastruktury teleinformatycznej w sołectwie	360 000			180 000	180 000					
	3. Budowa sieci gazociągowej	1 800 000						1 800 000			
	4. Uzupełnienie oświetlenia ulicznego	60 000					60 000				
	5. Uporządkowanie zbiornika ppoż. w miejscowości Krzywań	40 000		40 000							
1.2	Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury społecznej sołectwa										
	1. Utworzenie dwóch placów zabaw i rekreacji	26 960	13 480	13 480							
	2. Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Krzywań.	370 000					370 000				
	3. Budowa boiska sportowego wraz z zapleczem socjalnym w miejscowości Grabin	220 000						110 000	110 000		
1.3	Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury turystycznej sołectwa										
	1.Poprawa estetyki sołectwa – zagospodarowanie placu w centrum miejscowości Krzywań	40 000							40 000		
	2.Wyznaczenie, oznakowanie i promocja szlaków turystycznych	5 000				1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	
	Razem:	3 321 960	13 480	53 480	180 000	381 000	631 000	1 911 000	151 000	1 000	

2. Cel strategiczny – Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców

Nr	Opis przedsięwzięcia	Wartość całkowita w zł	Wartość w poszczególnych latach w zł							
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2.1	Przeprowadzenie kursów, szkoleń z zakresu turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki, obsługi ruchu turystycznego, poprawy estetyki wsi, rzemiosła, kuchni regionalnej – według zapotrzebowania mieszkańców	16 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
2.2	Rozwój działalności gospodarczej gospodarstw rolnych i w mikroprzedsiębiorstwach – kursy i szkolenia, w tym z zakresu możliwości wsparcia finansowego	16 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
2.3	Stworzenie warunków do rozwoju kulturalnego, wyrównania dysproporcji rozwojowych – kursy komputerowe, tańca, języków obcych, grupy teatralnej itp. – według zapotrzebowania mieszkańców	24 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
2.4	Popularyzacja sportu, rekreacji i integracja mieszkańców	16 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
2.5	Wyjazdy studyjne z zakresu dobrych praktyk	4 000	2 000	2 000						
2.6	Organizacja szkolenia z zakresu recyklingowej gospodarki odpadami.	1 000	500	500						
	Razem:	77 000	11 500	11 500	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000

3 Razem szacunkowy budżet rozwoju sołectwa na lata 2009-2016.

Nr	Cele	Wartość całkowita w zł	Wartość w poszczególnych latach w zł							
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Cel strategiczny 1 – Poprawa stanu infrastruktury sołectwa									
	1.1 Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury technicznej sołectwa	2 660 000		40 000	180 000	380 000	260 000	1 800 000		
	1.2 Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury społecznej sołectwa	616 960	13 480	13 480			370 000	110 000	110 000	
	1.3 Cel szczegółowy – Poprawa stanu infrastruktury turystycznej sołectwa	45 000				1 000	1 000	1 000	41 000	1 000
2	Cel strategiczny 2 – Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców	77 000	11 500	11 500	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
	Razem:	3 398 960	24 980	64 980	189 000	390 000	640 000	1 920 000	160 000	10 000

9. Zgodność Planu Odnowy Miejscowości z dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju obszarów wiejskich

Cele określone w Planie Odnowy Miejscowości są komplementarne do dokumentów planistycznych na poziomie UE, kraju, regionu i gmin.

Na poziomie Unii Europejskiej najważniejszymi dokumentami rozwoju społeczno-gospodarczego są:

- Strategia Lizbońska,
- Dokumenty Programowe dotyczące Funduszy Strukturalnych,
- Dokumenty Programowe Wspólnej Polityki Rolnej,
- Dokumenty Programowe Wspólnej Polityki Rybackiej.

Cele i priorytety Strategii Rozwoju Kraju odpowiadają Strategii Lizbońskiej. Priorytetowe znaczenie w realizacji ww. strategii nadano zagadnieniom:

1. Ludność i przedsiębiorczość,
2. Rynek pracy,
3. Rozwój gospodarczy,
4. Kultura,
5. Infrastruktura,
6. Zróżnicowanie regionalne.

1) Dokumenty Wspólnot Europejskich dotyczące rozwoju obszarów wiejskich

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (art. 4).

Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich przyczynia się do osiągnięcia następujących celów (a, b, c).

Cele:

Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich przyczynia się do osiągnięcia następujących celów (art. 4):

- a) poprawy konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa poprzez wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji;
- b) poprawy środowiska naturalnego i terenów wiejskich poprzez wspieranie gospodarowania gruntami,
- c) poprawy jakości życia na obszarach wiejskich oraz popierania różnicowania działalności gospodarczej.

2) Dokumenty krajowe:

- **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013),
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, lipiec 2007.**

Oś 3 Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,

Oś 4 Leader – Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich poprzez budowanie potencjału społecznego na wsi, zwiększenie potencjału zdobywania środków finansowych i ich wykorzystania, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja.

W ramach osi 4 Leader realizowane będą działania przewidziane do realizacji w ramach osi 3, tj.:

- 17) Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- 18) Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,
- 20) Odnowa i rozwój wsi;
a w ramach osi 4:
 - 21) wdrażanie lokalnych strategii rozwoju,
 - 22) wdrażanie projektów współpracy,
 - 23) funkcjonowanie lokalnej grupy działania.
- Małe projekty

(Gmina Dębica Kaszubska uczestniczy w realizacji Programu LEADER przez partnerstwo w LGD „Partnerstwo Dorzecza Słupi”).

- **Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego, Gdańsk, lipiec 2005 r.
(Uchwała nr 587/XXXV/05 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18 lipca 2005 r.).**

Wizja województwa pomorskiego w roku 2020:

„Województwo pomorskie 2020 roku to znaczący partner w Regionie Morza Bałtyckiego – region czystego środowiska, wysokiej jakości życia, rozwoju opartego na wiedzy, umiejętnościach, aktywności i otwartości mieszkańców, silnej i zróżnicowanej gospodarki, partnerskiej współpracy, atrakcyjnej i spójnej przestrzeni, a także kultywowania wielokulturowego dziedzictwa oraz tradycji morskich i solidarnościowych”.

Strategia obejmuje 14 celów strategicznych ujętych w ramach 3 priorytetów:

1. Konkurencyjność,
2. Spójność,
3. Dostępność.

Cele strategiczne są doprecyzowane przez opis kierunków działań przypisanych do każdego z celów.

Plan odnowy sołectwa realizuje w szczególności cele związane z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego, kształtowaniem procesów społecznych dla poprawy jakości życia, lepszym dostępem do infrastruktury społecznej na obszarach strukturalnie słabych.

- **Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.**

Celem strategicznym RPO WP jest:

„Poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych”.

Plan Odnowy Miejscowości realizowany będzie w szczególności w ramach działania 9.3 – Lokalne Inicjatywy Obywatelskie przewidzianego do realizacji w ramach Priorytetu 9 – Lokalna Infrastruktura Społeczna i Inicjatywy Obywatelskie. W ramach tego priorytetu niwelowane winny być dysproporcje przestrzenne w rozwoju wieś-miasto, w tym wspierane będą projekty dotyczące aktywizacji integracji wspólnot lokalnych.

- **Cele strategiczne Lokalnej Strategii Rozwoju Partnerstwa Dorzecze Słupi:**

W ramach schematu II w LSR określono następującą wizję i tematy wiodące oraz cele strategiczne.

Wizja:

„Obszar Dorzecza Słupi „od źródeł do Bałtyku” to uznana kraina na europejskiej mapie turystyki aktywnej i ekoturystyki oraz „mała ojczyzna” społeczeństwa obywatelskiego, ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, czujących się gospodarzami tego regionu i wykorzystujących w harmonii ze środowiskiem bogactwo przyrodniczo-geograficzne i dziedzictwo kulturowe dla poprawy poziomu życia”.

Proponowane cele Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009-2016:

1. Cel ogólny 1 – Przyspieszenie rozwoju gospodarczego przez wykorzystanie zasobów lokalnych.

Cele szczegółowe:

1.1 Rozwój infrastruktury i usług turystyki wiejskiej i aktywnej,

1.2 Wspieranie rozwoju i promocja produktów lokalnych,

1.3 Zachowanie i promocja dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

2. Cel ogólny 2 – Aktywizacja mieszkańców i poprawa jakości życia.

Cele szczegółowe:

2.1 Aktywizacja zawodowa, społeczna i gospodarcza mieszkańców,

2.2 Rozwój partnerskiej współpracy,

2.3 Poprawa stanu infrastruktury społecznej i wizerunku wsi.

• **Strategia Rozwoju Społecznego gminy Dębica Kaszubska**

W Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Dębica Kaszubska określono następującą misję:

Gmina Dębica Kaszubska to obszar zrównoważonego rozwoju oparty na nieprzeciętnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych z dobrą infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości i różnych form turystyki. Gmina z dobrym zapleczem dla wypoczynku i rekreacji sprzyjającym nowemu osadnictwu, gwarantująca bezpieczeństwo i komfort życia jej mieszkańcom. Zintegrowany obszar z rozwijającą się gospodarką Słupska i najbliższych okolic.

Cały obszar społeczno-gospodarczy podzielono na umowne pięć obszarów: *gospodarkę, przestrzeń, społeczność, ekologię, infrastrukturę.*

Podstawą rozwoju gospodarczego jest skuteczniejsze wykorzystanie funduszy strukturalnych przez gminę umożliwiające małym i średnim przedsiębiorstwom ich rozwój między innymi przez lepsze gospodarcze wykorzystanie walorów przyrodniczych.

Priorytetem w tym obszarze jest wspieranie procesów restrukturyzacyjnych w rolnictwie i obszarach wiejskich, a zwłaszcza na terenach popegeerowskich między innymi przy wykorzystaniu obszaru gminy jako zaplecza rekreacyjnego i mieszkaniowego dla sąsiadującego z gminą Miasta Słupska.

Społecznym priorytetem jest umożliwienie wszechstronnego rozwoju i edukacji wszystkich mieszkańców gminy oraz rozwiązywania najbardziej istotnych problemów społecznych między innymi poprzez tworzenie warunków dalszego rozwoju kultury, sportu, turystyki w oparciu o walory historyczne, przyrodnicze i geograficzne.

W obszarze ekologii priorytetem jest podjęcie działań w kierunku rozwoju infrastruktury komunalnej związanej bezpośrednio z ochroną środowiska niwelującej nieczystości płynne. Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej winna jednak odbywać się wraz z wymianą sieci wodociągowej dla poprawy jakości wody pitnej przy jednoczesnych działaniach na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców.

Głównym priorytetem infrastrukturalnym jest rozbudowa infrastruktury technicznej i zabezpieczenie terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości. Priorytety te będą trudne do osiągnięcia bez realizacji celu strategicznego jakim w tym obszarze jest poprawa stanu technicznego dróg na terenie całej gminy.

10. Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości, monitorowanie i ewaluacja

Za zarządzanie całym procesem wdrażania Planu Odnowy Miejscowości będzie odpowiedzialna Lokalna Grupa Działania oraz grupa wybranych przez młodzież przedstawicieli, tj. Rada Odnowy Wsi. Do zadań tej grupy należeć będą kontakty z gminą i partnerami oraz sponsorami, ustalanie harmonogramu prac, bieżące informowanie społeczności lokalnej. Podział obowiązków w radzie polegać też będzie na przydzieleniu obowiązków odpowiedzialności za poszczególne przedsięwzięcia konkretnym osobom. Rada Odnowy Miejscowości spotykać się będzie cyklicznie według potrzeb, w celu oceny prowadzonych zadań i eliminowania ewentualnych przeszkód. Raport z realizacji Planu Odnowy Miejscowości przedstawiany będzie mieszkańcom raz w roku na zebraniu wiejskim, tam też przedkładany będzie harmonogram działań na kolejny rok. Rada prowadzić będzie notatki ze spotkań roboczych, kontaktować się będzie z mieszkańcami w sposób zwyczajowo przyjęty, np. przez ogłoszenia w sklepie, na tablicy ogłoszeń.

Realizowane projekty służyć będą aktywizacji i integracji mieszkańców, wzmocnieniu tożsamości lokalnej i zaspokajaniu zidentyfikowanych, oddolnych inicjatyw mieszkańców.